

IPM JORDBÅRNE VIRUSSYGDOMME I VINTERSÆD

Angreb af jordbårne virussygdomme i vintersæd er sjældne i Danmark. Der ses typisk kun ganske få nye tilfælde om året. De sidste par år er dog set et stigende antal tilfælde i hvede, især på ejendomme med hyppig hvededyrking. Flest angreb er set i den østlige del af Sydjylland, ligesom der er set enkelte tilfælde på Djursland, Sjælland og Fyn. Vinterhvede, rug og triticale kan angribes. Vinterbyg kan også angribes, men det er nogle andre typer jordbårne virussygdomme, som angriber vinterbyg. Angreb af de jordbårne virussygdomme i hvede og rug består af et kompleks af 3 forskellige virussygdomme nemlig jordbåren kornmosaik hhv. hvedemosaik samt hvede spindelstregmosaik. I vinterbyg er det byggulmosaik virus, bygmildmosaik virus og jordbåren byggmosaik virus. Angreb er meget tabsvoldende, og i pletter i marken med angreb kan udbyttet mere end halveres.

Virussygdommene overføres til vintersæd via en jordboende svamp, som er meget udbredt i jorden i Danmark. Virus holder sig smittedygtig i svampen i omkring 20 år.

Angrebene ses fra foråret og optræder pletvis i marken. Områderne følger retningen for jordbearbejdning, da spredning sker via jord. På bladene ses langsgående tynde, gule streger (mosaik), som især er synlige, når bladene holdes op mod lyset. Efterhånden bliver stregerne mere gule og kan blive brune. Bladene gulner efterhånden, og væksten er lavere med færre og mindre aks og kerner.

Der er ingen muligheder for direkte bekæmpelse. Det gælder derfor om at hindre spredning via jord på maskiner både indenfor ejendommen og mellem ejendomme. Ejendomme med angreb bør ikke have maskinfællesskab med andre.

RESISTENTE SORTER

Der findes kun få hvedesorter med resistens mod de jordbårne virussygdomme og enkelte vinterbygssorter. Der er ingen resistente rugsorter, da det er vanskeligere at indkrydse resistens i rug.

Nordic Seed har 2 hvedesorter i sortsafprøvning (forholdstal 101 hhv. 103 i 2022), som er resistente mod de jordbårne virussygdomme, og begge sorter forventes ifølge firmaet at komme i handelen i efteråret 2024. De gamle sorter Torp og Allison er også resistente, og Danish Agro vedligeholder disse sorter til ejendomme med angreb.

Ved mistanke om angreb, kan du via din planteaviskonsulent indsende planter til SEGES til undersøgelse.

Sagen kort:

- Angreb er sjældne, men i hvede ses nu flere tilfælde af angreb.
- Smitten sker via jorden, og smitten kan holde sig i jorden i ca. 20 år.
- Undgå smittespredning via jord på maskiner.
- Ejendomme med angreb bør ikke have maskinfællesskab med andre.
- Direkte bekæmpelse er ikke mulig.
- Der findes enkelte resistente hvedesorter.

Foto 1. Angreb af jordbåren virus i hvede i det tidlige forår. I pletter i marken- og tit langstrakte pletter, der følger jordbearbejdningsretningen - ses lavere og lysere planter.

Foto 2. Angreb af jordbåren virus i hvede.

Foto 3. Nærbillede af jordbåren virus i hvede. Især når bladene holdes op mod lyset, ses korte små lyse streger (mosaik). Efterhånden bliver stregerne mere gule og brunlige (til højre).

Læs mere: www.dansk-ipm.dk

KONTAKT

Carsten Fabricius, landskonsulent
cars@seges.dk / Mobil +45 2924 5175
Ghita Cordsen Nielsen, landskonsulent
gcn@seges.dk / Mobil +45 2028 2695

SEGES Innovation P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

T +45 8740 5000
E info@seges.dk
W seges.dk

SEGES
INNOVATION